

Ardal Ni 2035

Canlyniadau Ymarferiad

Ymgysylltu Cyhoeddus

(Chwefror – Mehefin 2022)

Bro Peris.

1 Cyflwyniad

- 1.1 Bwriad prosiect Ardal Ni 2035 ydi cynnal sgwrs a thrafod gyda chymunedau lleol er mwyn adnabod beth sy'n bwysig i drigolion a sut yr hoffent weld eu hardal yn datblygu dros y 10-15 mlynedd nesaf.
- 1.2 Ein bwriad yw cyd-weithio a chyd-ddatblygu datrysiadau gyda sefydliadau, grwpiau ac unigolion. Ar ddiwedd y prosiect bydd 13 cynllun adfywio penodol yn cael eu creu a fydd adlewyrchu blaenoriaethau a dyheadau cymunedau lleol.
- 1.3 Fel cam cyntaf i'r gwaith, cynhaliwyd sgysiau gyda Chynghorwyr, Cynghorau Cymuned a Thref a grwpiau adfywio lleol er mwyn sefydlu:
 - **Beth sy'n dda** am yr ardal?
 - **Beth sydd ddim mor dda** am yr ardal?
 - **Pa newidiadau fysech chi'n dymuno eu gweld yn digwydd yn eich ardal yn ystod y 15 mlynedd nesaf, fisa'n gwneud eich ardal yn well lle i fyw ynddi?**
- 1.4 Fe wnaeth **23** o Gynghorau Cymuned/Tref, mudiadau, grwpiau ac Aelodau Lleol ym Mro Peris cyflwyno eu syniadau ynglŷn â beth ddylai fod yn flaenoriaethau lleol ar gyfer yr ardal yn y cyfnod hyd at 2035. Defnyddiwyd yr ymatebion yma fel sail ar gyfer yr ail-gam o ymgysylltu ehangach gyda'r cyhoedd.
- 1.5 Ym mis Chwefror 2022 fe lanswyd ymarferiad ymgysylltu cyhoeddus ar gyfer pob un o'r 13 ardal/dalgylch, gyda gwahoddiad i bobl leol gyfrannu i'r gwaith o siapia prosiect Ardal Ni 2035 drwy lenwi holiadur syml ar-lein neu ar bapur.
- 1.6 Er mwyn annog cymaint o bobl â phosib i gymryd rhan, trefnwyd ymgyrch ymgysylltu cynhwysfawr a oedd yn cynnwys:
 - Datganiadau i'r wasg ac eitem ar y radio;
 - Hysbysebion yn y papurau Bro;
 - Taflenni gwybodaeth;
 - Negeseuon drwy'r cyfryngau cymdeithasol;
 - Negeseuon amlwg ar dudalen gartref gwefan y Cyngor;
 - Mynychu digwyddiad Balchder Gogledd Cymru ym Mangor.

1.7 Yn ogystal, trefnwyd cyfres o ymweliadau a chyfarfodydd wyneb yn wyneb i glywed lleisiau grwpiau ac unigolion nad yw'r Cyngor wedi clywed (rhyw lawer) ganddynt yn hanesyddol. Roedd rhain yn cynnwys:

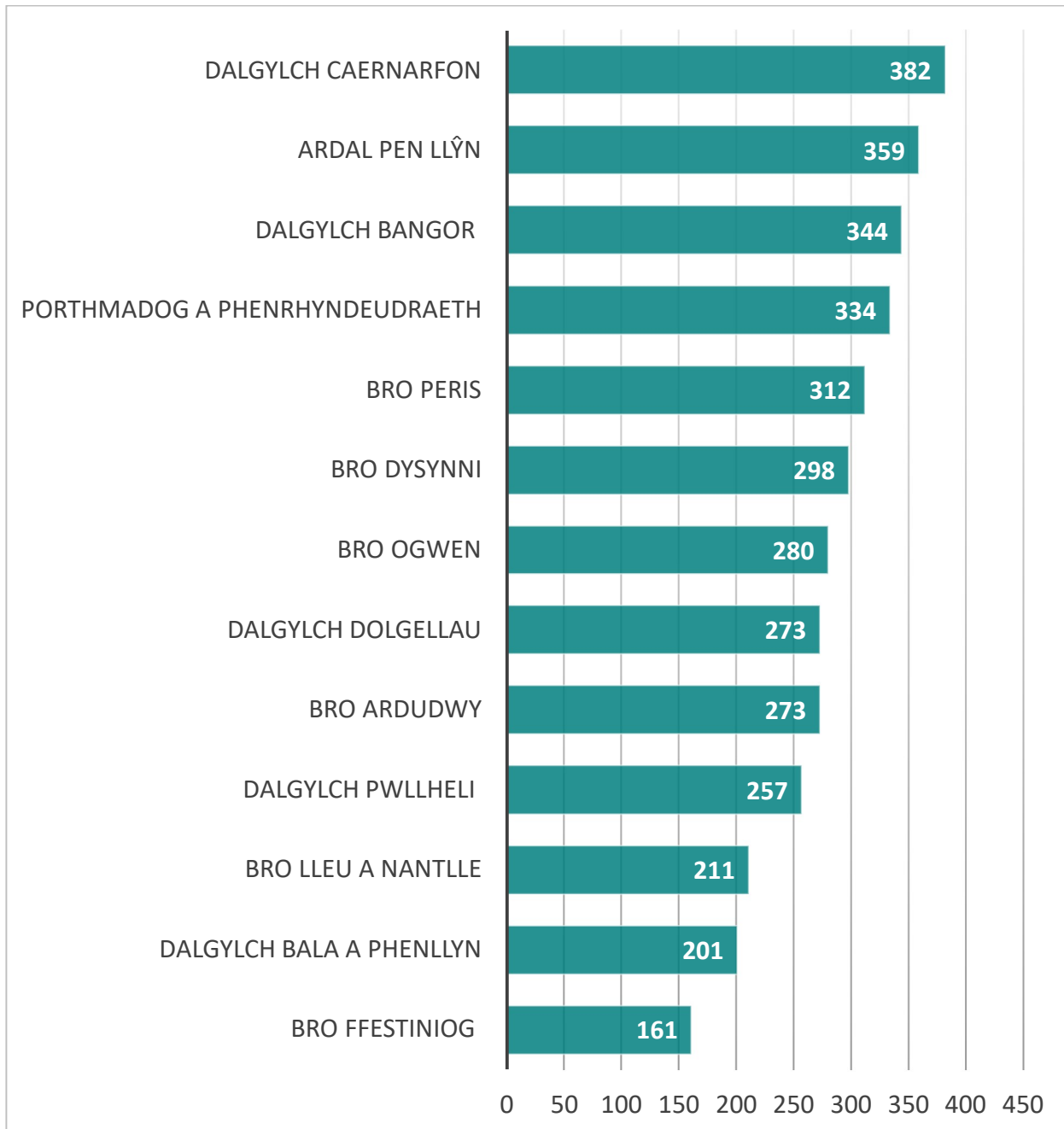
- GISDA Blaenau Ffestiniog – Sesiwn drafod gyda'r criw Bwrdd Pobl Ifanc a sesiwn drafod gydag aelodau o Glwb LHDT+ GISDA.
- GISDA Caernarfon - Sesiwn drafod gydag aelodau o Glwb LHDT+ GISDA.
- GISDA Pwllheli - Sesiwn drafod gydag aelodau o Glwb LHDT+ GISDA.
- Dementia Actif Gwynedd, Y Bermo – Sesiwn drafod ar ôl yr ymarfer cadw'n heini.
- Dementia Actif Gwynedd, Dolgellau - Sesiwn drafod ar ôl yr ymarfer cadw'n heini.
- Dementia Actif – Sesiwn drafod ar ôl chwarae Boccia yn Nhafarn yr Heliwr yn Nefyn.
- Dementia Actif, Caernarfon - Sesiwn drafod ar ôl yr ymarfer cadw'n heini.

2 Trosolwg Sirol

3,776 o unigolion ar draws Gwynedd wedi manteisio ar y cyfle i ddweud eu dweud:

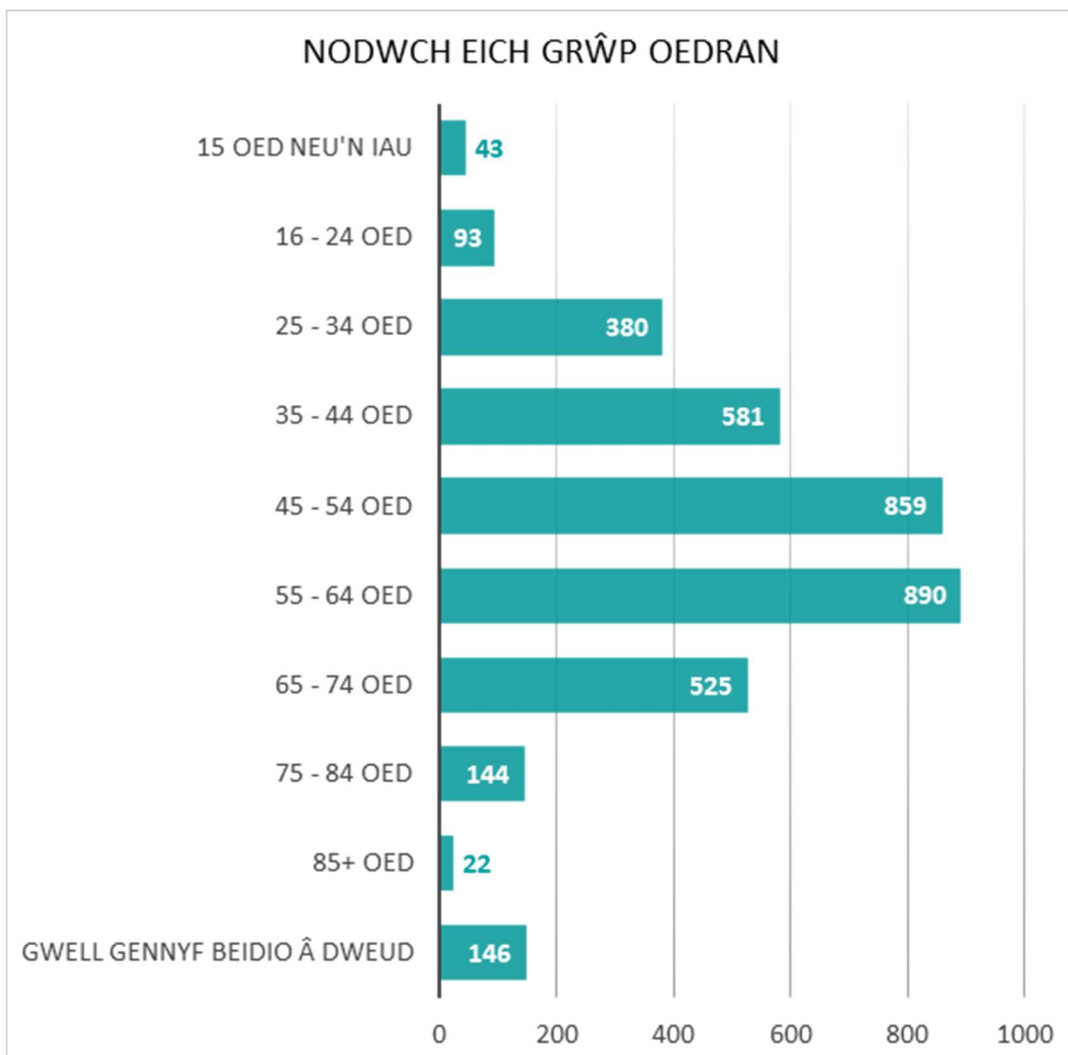
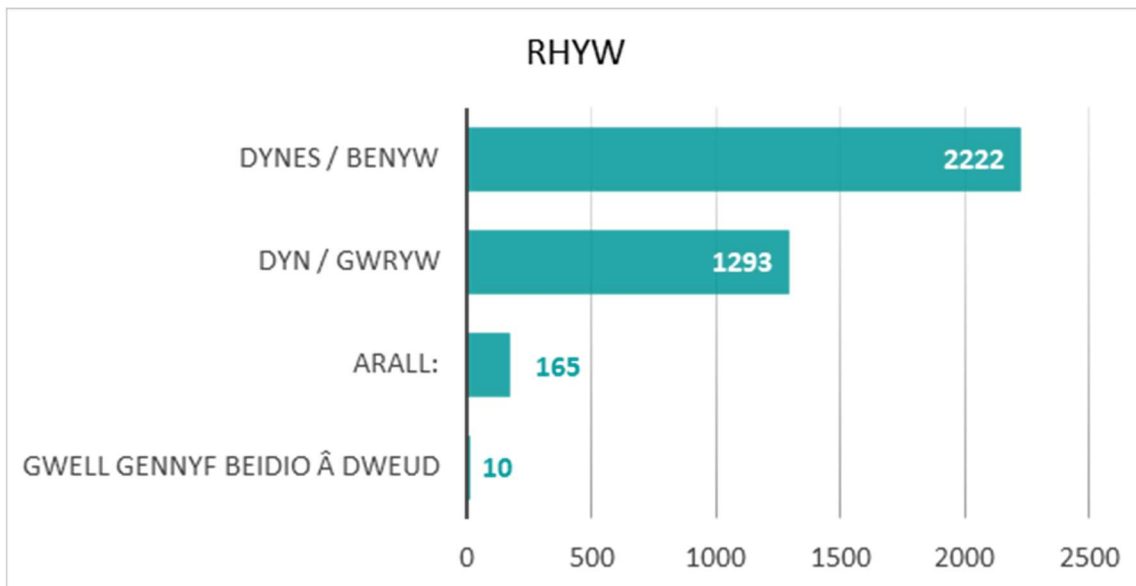
- **3,675** o'r rhain wedi cwblhau'r holiadur ar-lein.
- **10** wedi cwblhau'r holiadur papur a oedd ar gael yn y llyfrgelloedd, siopau Gwynedd neu drwy gyflwyno cais dros y ffôn.
- **6** wedi cwblhau'r fersiwn 'Hawdd ei Ddarllen' o'r holiadur.
- **85** o bobl wedi mynychu sesiynau wyneb yn wyneb ar gyfer **pobl ifanc, pobl ifanc LHDT+, pobl hŷn a phobl sy'n byw gyda dementia.**

2.1 Nifer o ymatebwyr fesul ardal*

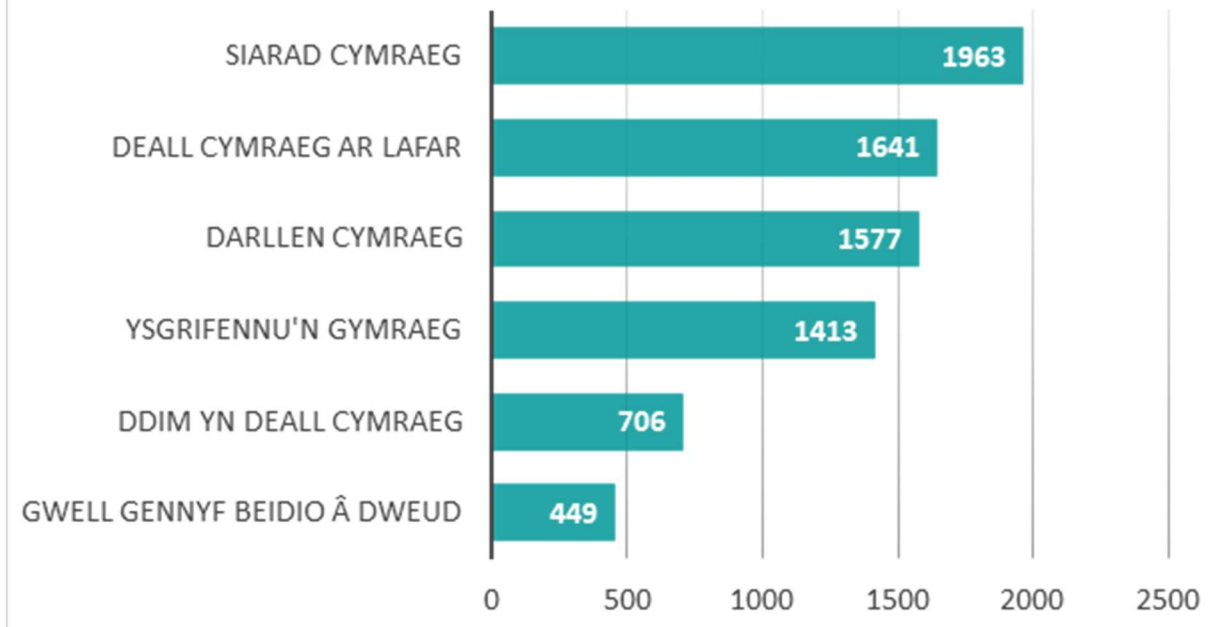

*Ar gyfer yr holiadur ar-lein a phapur.

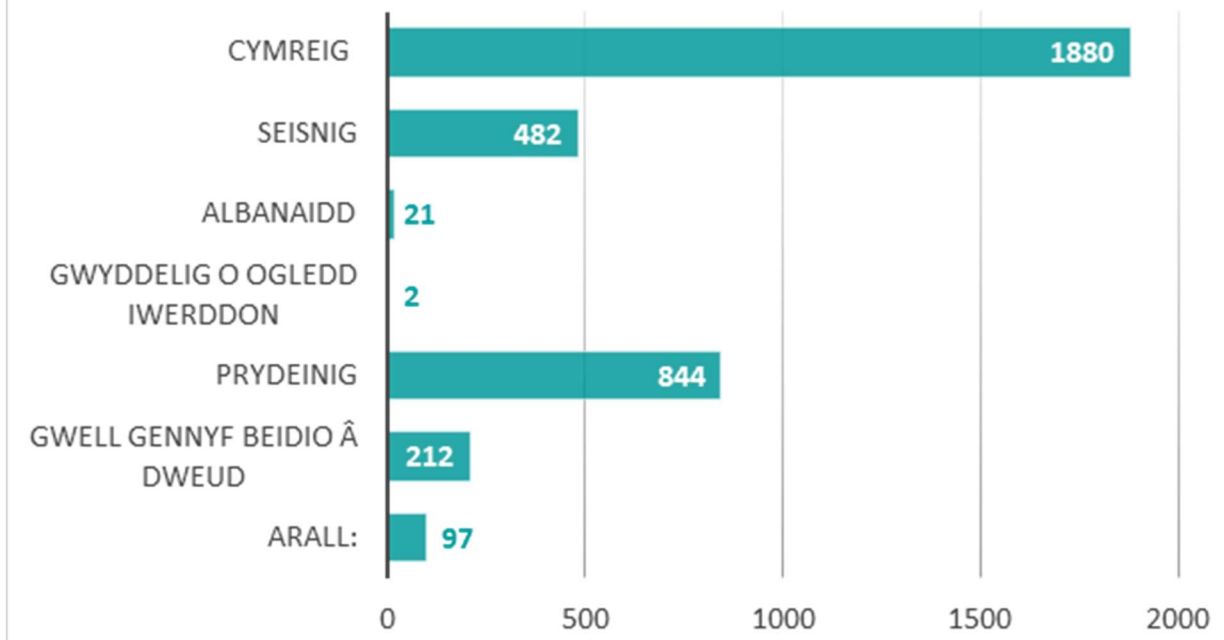
2.2 Trosolwg o'r Ymatebwyr i'r Arolwg Cyhoeddus ar gyfer Gwynedd.

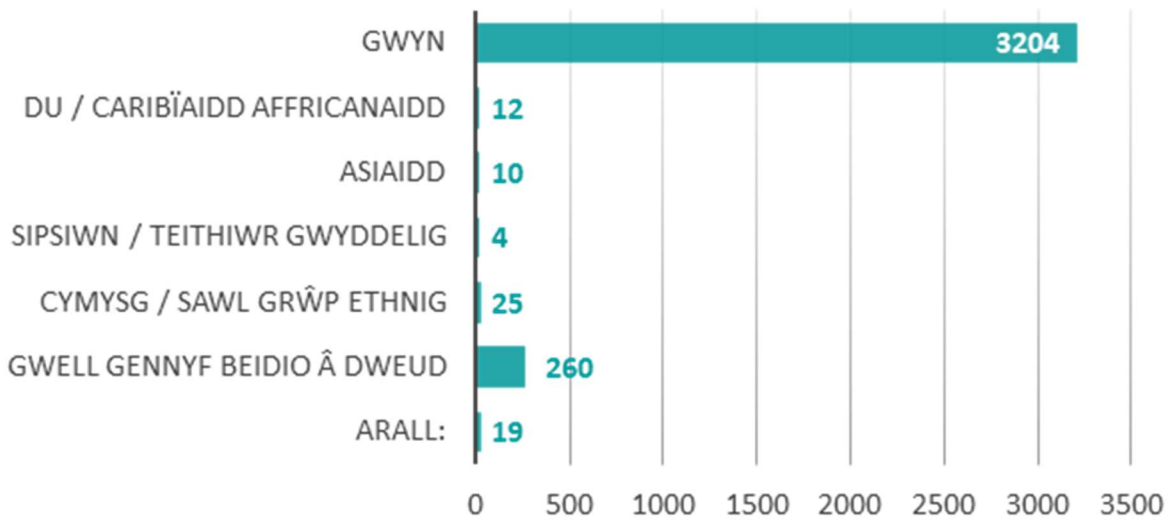
YDYCH CHI'N DEALL, SIARAD, DARLLEN A/NEU'N YSGRIFENNU'N GYMRAEG?

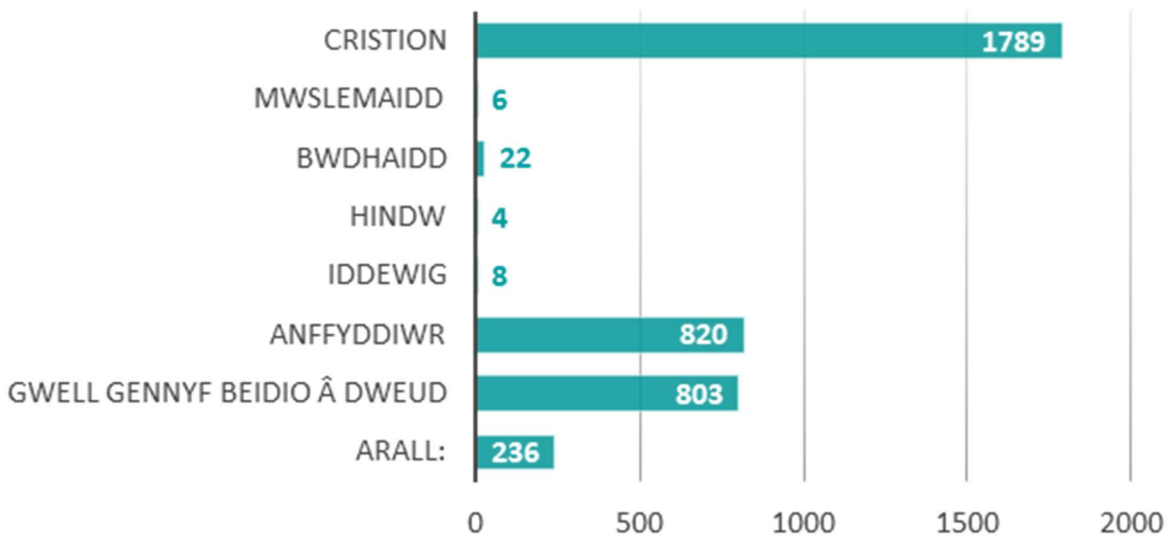
CENEDLIGRWYDD NEU HUNANIAETH GENEDLAETHOL?

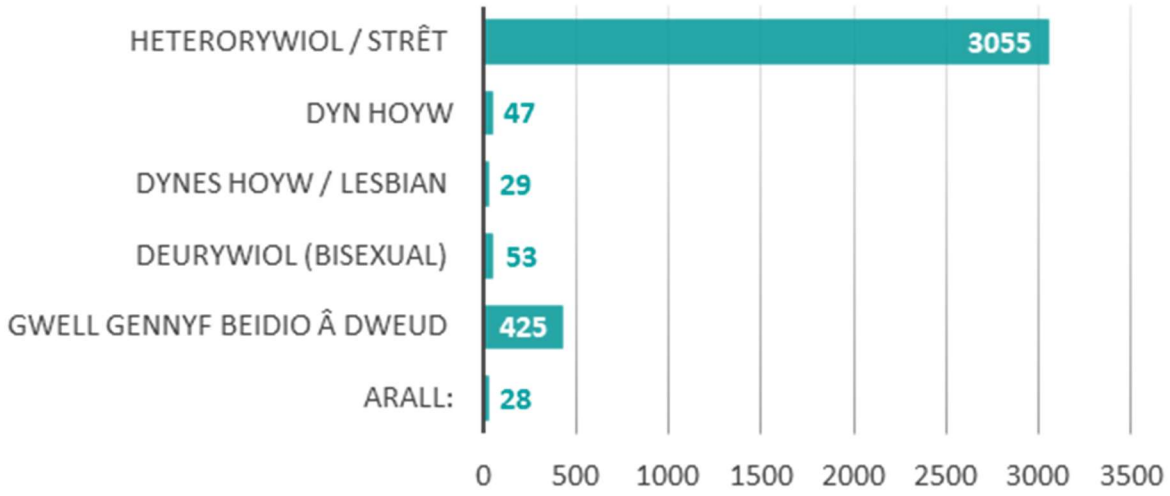
BETH YW EICH HIL?

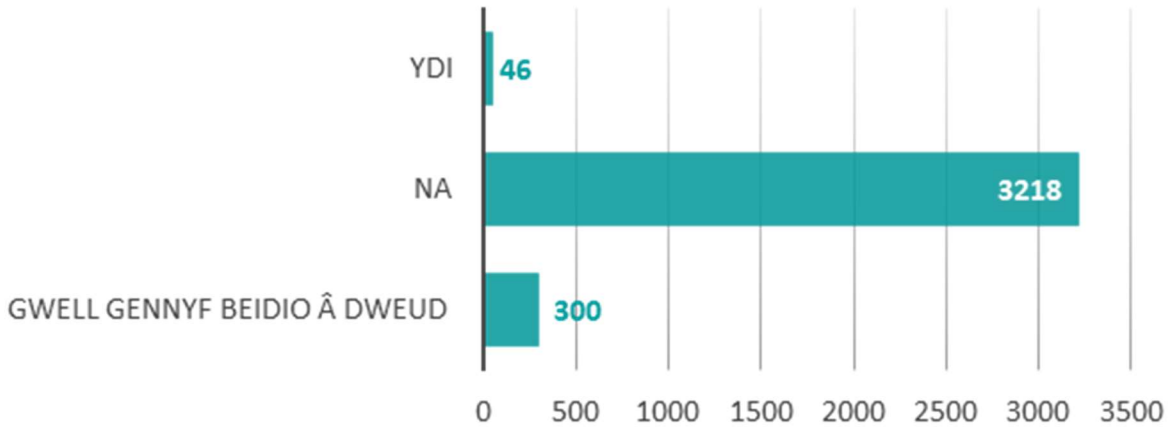
BETH YW EICH CREFYDD?

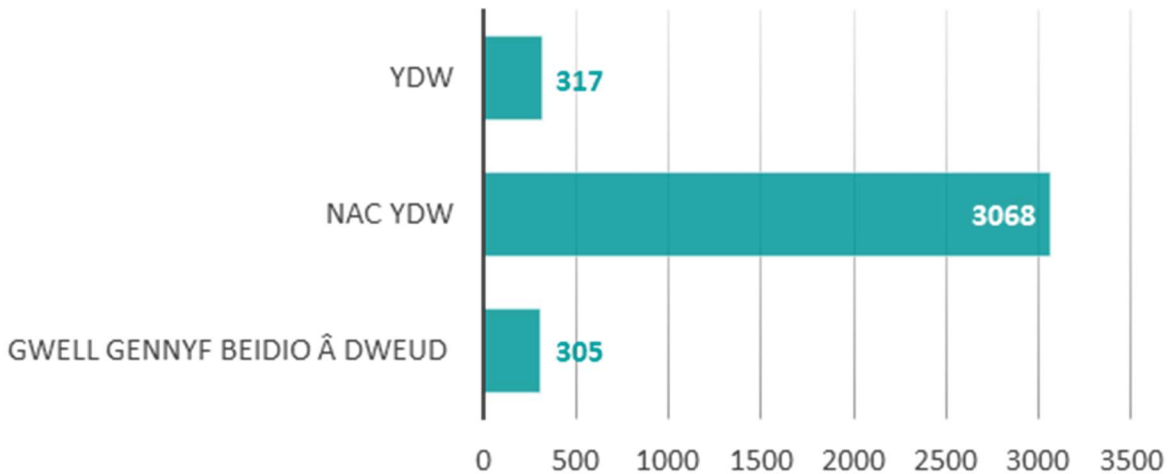
PA UN O'R RHAIN SY'N EICH DISGRIFIO CHI ORAU?

YDI EICH HUNANIAETH RHYWEDD WEDI NEWIDO O'R HYN A BENNYD ADEG EICH GENI?

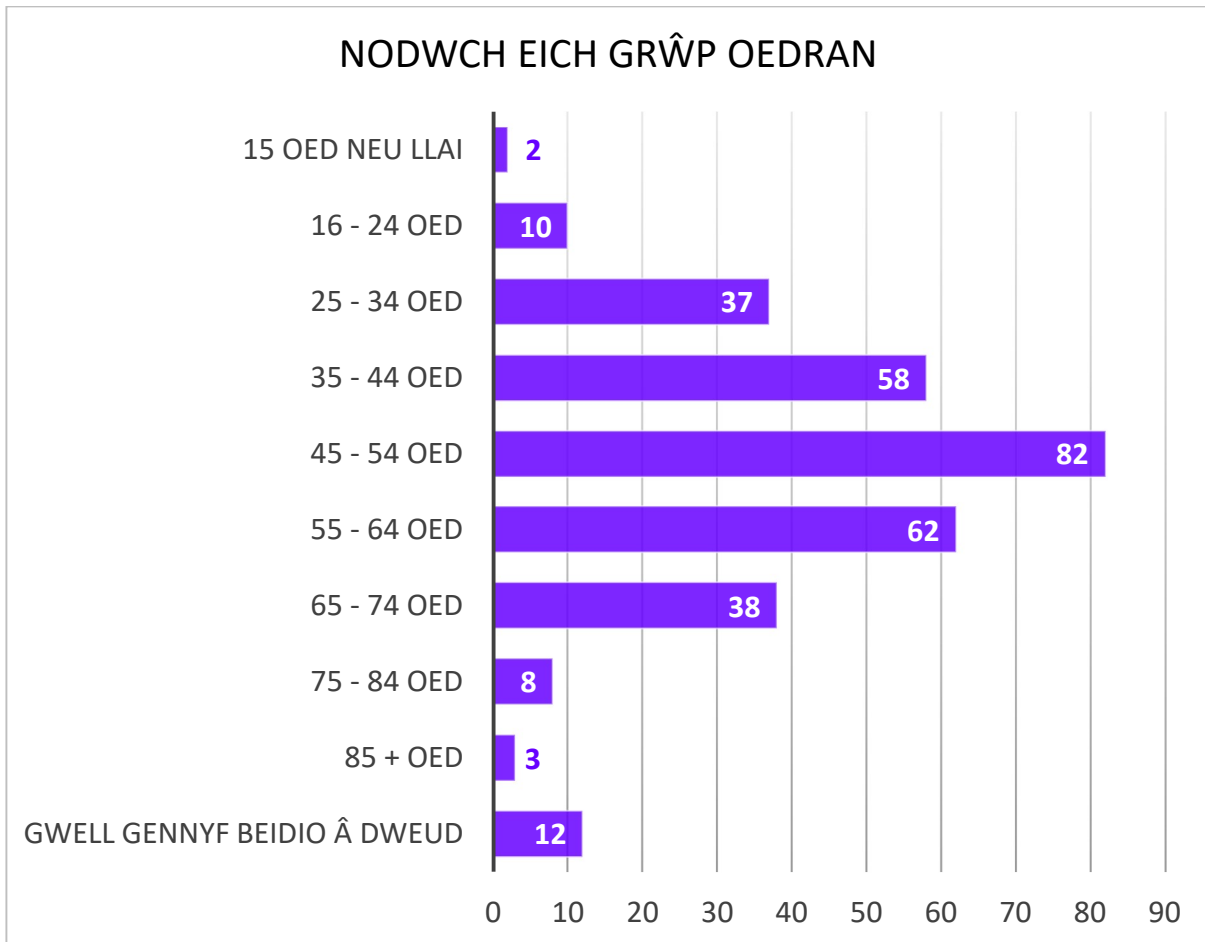
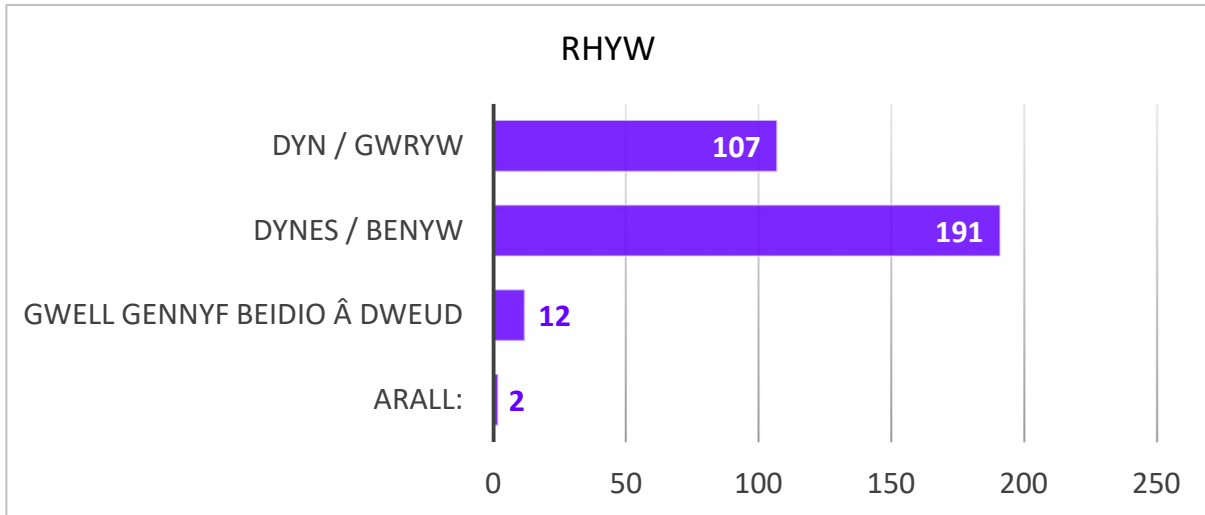
A YDYCH CHI'N YSTYRIED EICH HUN YN BERSON ANABL?

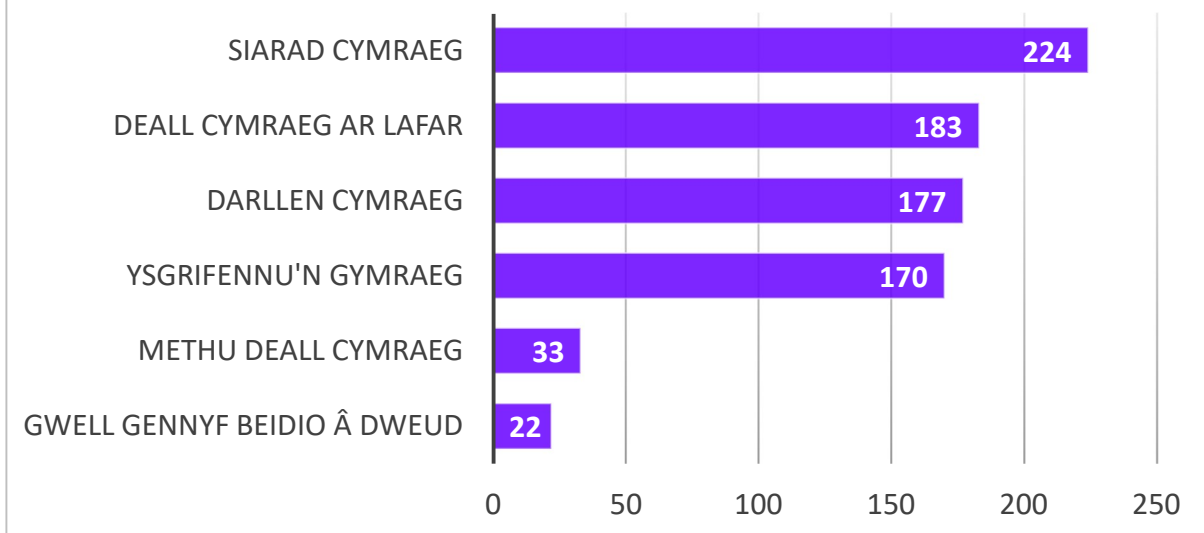
3 Canlyniadau Bro Peris

3.1 Trosolwg o'r Ymatebwyr i'r Arolwg Cyhoeddus ar gyfer Bro Peris

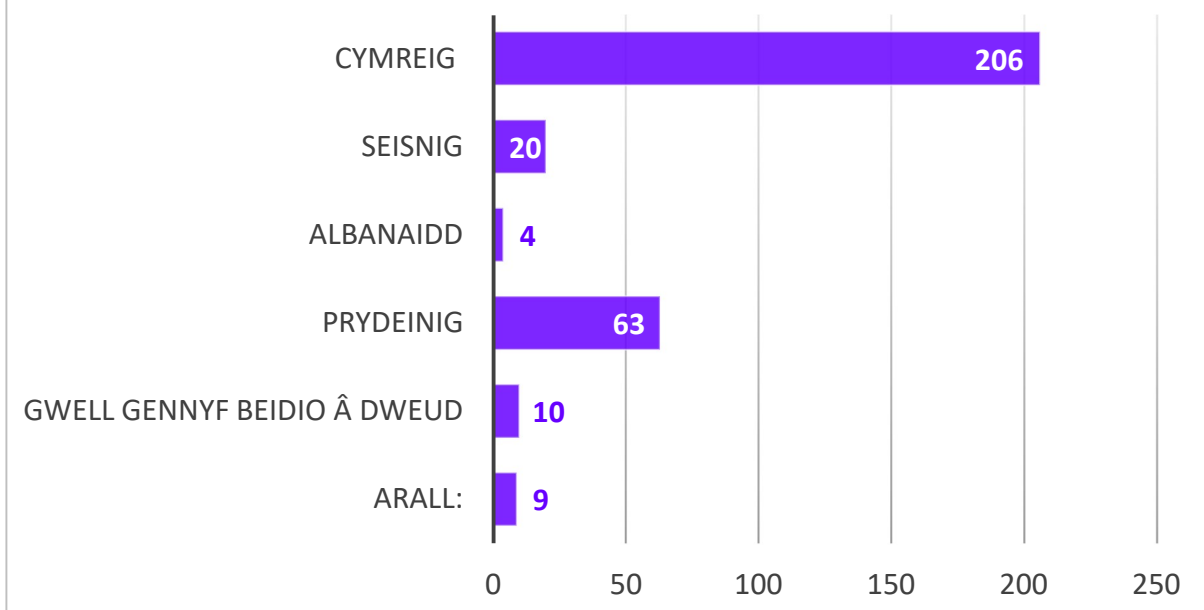
3.2 Derbyniwyd **312** o ymatebion i'r Holiadur Ardal Ni 2035 ar gyfer Bro Peris

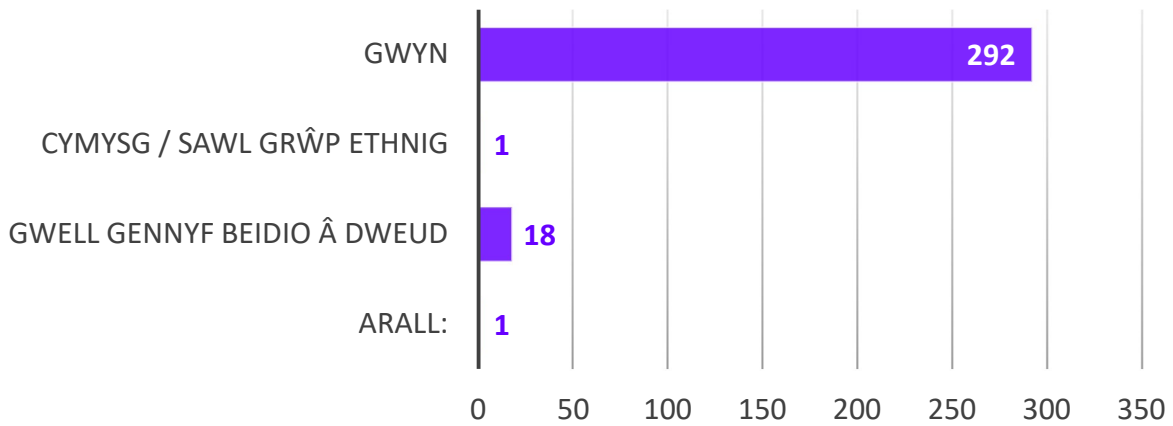
YDYCH CHI'N DEALL, SIARAD, DARLLEN A/NEU'N YSGRIFENNU'N GYMRAEG?

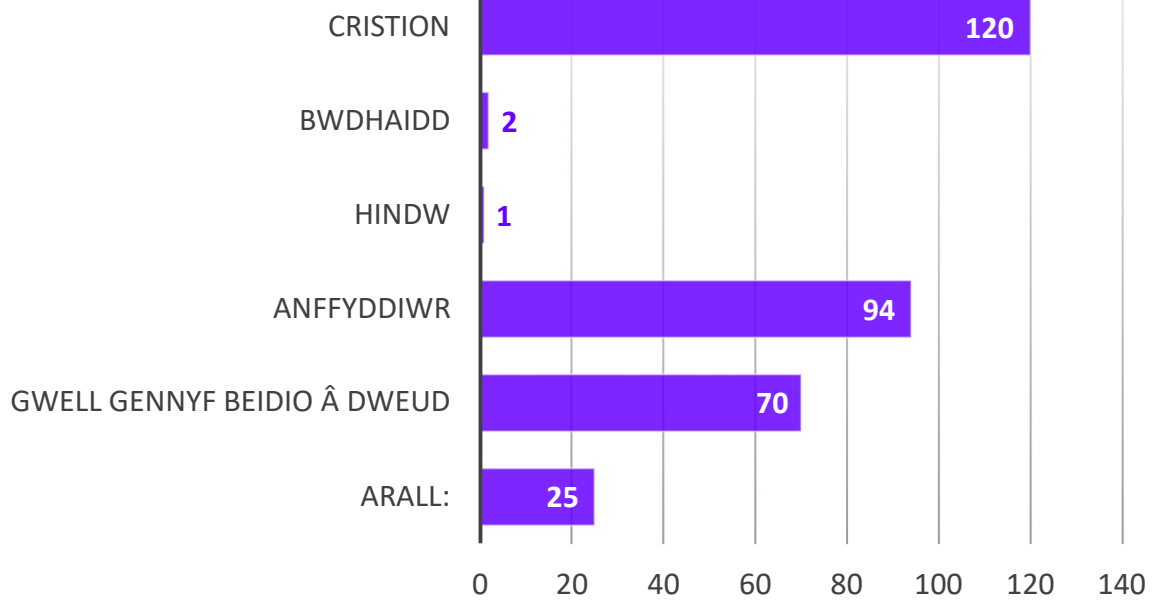
CENEDLIGRHYDD NEU HUNANIAETH GENEDLAETHOL?

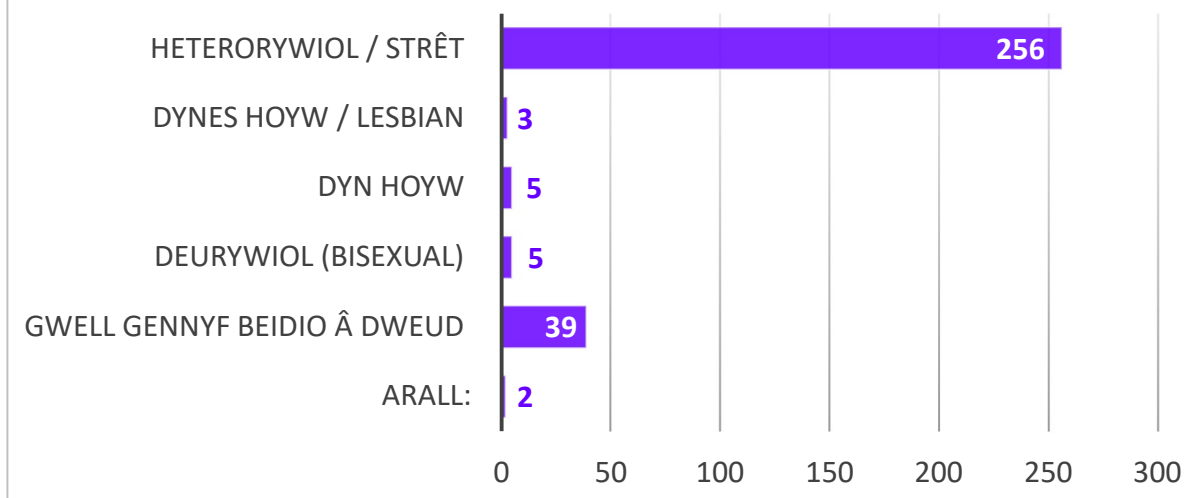
BETH YW EICH HIL?

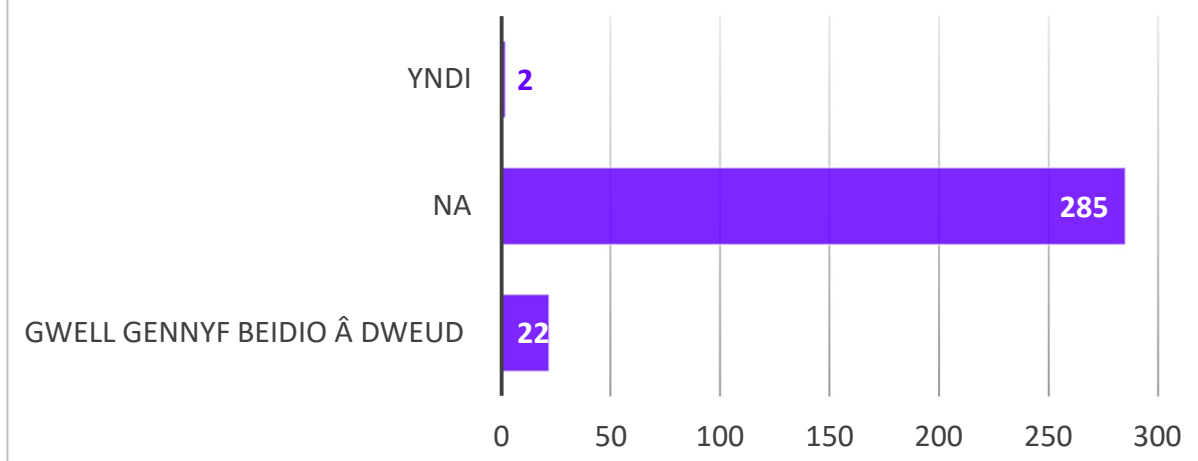
BETH YW EICH CREFYDD?

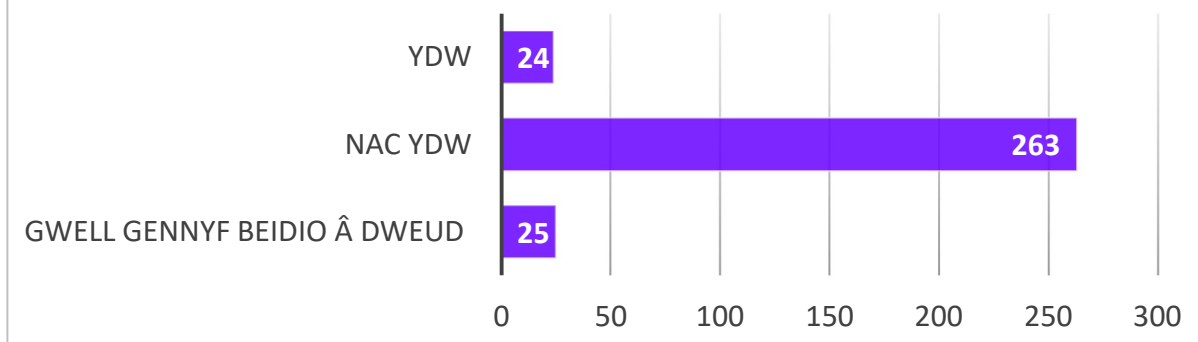
PA UN O'R RHAIN SY'N EICH DISGRIFIO CHI ORAU?

YDI EICH HUNANIAETH RHYWEDD WEDI NEWID O'R HYN A BENNWYD ADEG EICH GENI?

A YDYCH CHI'N YSTYRIED EICH HUN YN BERSON ANABL?

4 Nifer o ymatebwyr fesul tref neu bentref ym Mro Peris

4.1 Mae'r tabl isod yn dangos y nifer o ymatebwyr fesul tref neu bentref ym Mro Peris.

Tref/Pentref	Nifer o ymatebwyr
• Llanberis	66
• Llanrug	55
• Deiniolen	53
• Waunfawr	28
• Bethel	15
• Rhiwlas	14
• Dinorwig	13
• Penisarwaun	12
• Brynrefail	11
• Cwm-y-Glo	9
• Nant Peris	7
• Fachwen	6
• Ceunant	5
• Rhyd Ddu	5
• Betws Garmon	4
• Llanddeiniolen	3
• Arall	3
• Caethro	1
• Seion	1

5 Beth sy'n dda am Fro Peris?

5.1 Mae'r tabl isod yn rhestru'r themâu a flaenoriaethwyd gan Gyngorau Cymuned / Tref, mudiadau, grwpiau ac Aelodau Lleol Bro Peris. Fel rhan o'r ymarferiad ymgysylltu cyhoeddus, gwahoddwyd preswylwyr Bro Peris i ddewis hyd at 5 thema yr oeddynt yn cytuno gyda fwyaf.

Beth sy'n dda am Fro Peris?	Nifer o weithiau y blaenoriaethwyd y thema
• Yr amgylchedd naturiol ac hwylustod at fynyddoedd, lan y môr a chefn gwlad.	223
• Yr iaith Gymraeg a'r diwylliant	197
• Treftadaeth a hanes gyfoethog yr ardal	156
• Mae'n ardal ddiogel	129
• Ysbryd a chyfeillgarwch cymunedol yr ardal	116
• Adnoddau iechyd yr ardal e.e. meddygfeydd lleol	112
• Darpariaeth addysg ac ysgolion da	87
• Gallu'r ardal i ddenu twristiaeth er budd economaidd	74
• Llwybrau cerdded a beicio o safon	54
• Y potensial i ddatblygu'r sector ynni adnewyddadwy yn yr ardal	51
• Cyfleusterau fel siopau, caffis a bwytai	48
• Mae'r ardal yn lân a thaclus	42
• Mudiadau, elusennau, mentrau a grwpiau gwirfoddol gweithgar yr ardal	39
• Traddodiad creadigol a chelfyddydol cyfoethog yr ardal	21
• Cynnyrch a busnesau lleol yr ardal	18
• Mae nifer o weithgareddau cymdeithasol yn cymryd lle yn yr ardal	13
• Mae ystod eang o weithgareddau a chyfleoedd ar gael i bobl ifanc yn lleol	13
• Mae cyfleusterau hamdden da yn yr ardal	7

- 5.2 Mewn ymateb i'r cwestiwn '**Nodwch unrhyw beth arall sy'n dda am Fro Peris sydd heb ei restru uchod**', derbyniwyd **38** o sylwadau ychwanegol gan breswylwyr Bro Peris. Roedd nifer o'r ymatebion ychwanegol yn cynnig sylwadau pellach am y themâu uchod e.e. Yr amgylchedd naturiol ac hwylustod at fynyddoedd, lan y môr a chefn gwlad (n=7); Ysbryd a chyfeillgarwch cymunedol yr ardal (n=7); Yr iaith Gymraeg a'r diwylliant (n=5).

O'r sylwadau a oedd yn nodi rhywbeth arall sydd ddim mor dda am yr ardal, y themâu mwyaf poblogaidd oedd:

Thema	Nifer o ymatebwyr ddaru nodi hyn
<ul style="list-style-type: none"> • Cysylltedd band eang 	3
<ul style="list-style-type: none"> • Agosrwydd at ganolfannau gwasanaethau e.e. Caernarfon, Bangor a'r A55 	3

- 5.3 Yn ychwanegol i'r uchod, mae sylwadau a dderbyniwyd yn yr holiadur Hawdd ei Ddarllen i'w gweld yn Atodiad A.
- 5.4 Bydd yr holl sylwadau ychwanegol a dderbyniwyd yn cael eu hystyried fel rhan o'r gwaith o ddatblygu'r cynlluniau ardal.

6 Beth sydd ddim mor dda am Fro Peris?

6.1 Mae'r tabl isod yn rhestru'r themâu a flaenoriaethwyd gan Gyngorau Cymuned / Tref, mudiadau, grwpiau ac Aelodau Lleol Bro Peris. Fel rhan o'r ymarferiad ymgysylltu cyhoeddus, gwahoddwyd preswylwyr Bro Peris i ddewis hyd at 5 thema yr oeddynt yn cytuno gyda fwyaf.

Beth sydd <u>ddim mor dda</u> am Fro Peris?	Nifer o weithiau y blaenoriaethwyd y thema
• Problemau yn ymwneud a pharcio, cyflwr ffyrdd a thraffig mewn sawl rhan o'r ardal	172
• Mae nifer uchel o ail dai a thai haf yn yr ardal	167
• Mae rhwydwaith trafndiaeth gyhoeddus yr ardal yn annigonol	137
• Mae sbwriel, blerwch ac edrychiad cyffredinol yr ardal yn broblem	98
• Diffyg swyddi cyflog uchel a llawn amser yn lleol	98
• Mae nifer o dai yn yr ardal mewn cyflwr gwael a does dim digon o dai newydd fforddiadwy yn cael eu hadeiladu	84
• Diffyg darpariaeth a gweithgareddau i bobl ifanc ac i bobl hŷn yn yr ardal	83
• Mae tlodi a chostau byw uchel yn broblem yn yr ardal	77
• Angen gwneud mwy i annog pobl ifanc i fod yn rhan o bwyllgorau lleol a chynghorau cymuned	66
• Mae'r economi leol yn fregus, nid oes digon o gefnogaeth i fusnesau ac mae siopau'n cau	64
• Diffyg llwybrau cerdded a beicio o safon ac sy'n ddiogel	63
• Yr iaith Gymraeg a'r diwylliant yn colli tir yn lleol	56
• Does dim canolfan neu gyfleuster cymunedol ym mhob pentref yn yr ardal e.e. Deiniolen	46
• Diffyg cydweithio rhwng mudiadau a chynghorau cymuned lleol	43
• Mae band eang a chysylltiad i'r we yn wael yn lleol	41
• Pryderon yn lleol am ddarpariaeth iechyd, lles a gofal yn yr ardal	39
• Diffyg twristiaeth cynaliadwy yn yr ardal	32
• Digwyddiadau a gweithgareddau mawr yn cael eu canolbwyntio mewn rhai rhannau o'r ardal	18
• Pryderon am ddyfodol darpariaeth 6ed dosbarth yn yr ysgol uwchradd	10

- 6.2 Mewn ymateb i'r cwestiwn **'Nodwch unrhyw beth arall sydd ddim mor dda am Fro Peris sydd heb ei restru uchod'**, derbyniwyd **108** o sylwadau ychwanegol gan breswylwyr Bro Peris. Roedd nifer o'r ymatebion ychwanegol yn cynnig sylwadau pellach am y themâu uchod e.e. Problemau yn ymwneud a pharcio, cyflwr ffyrdd a thraffig mewn sawl rhan o'r ardal gan gynnwys ceir yn gyrru (n=25); Mae nifer uchel o ail dai a thai haf yn yr ardal (n=6); Diffyg twristiaeth cynaliadwy yn yr ardal e.e. gweryslla ar dir cyhoeddus, diffyg adnoddau lleol i ymdopi ac ati (n=8); Mae sbwriel, blerwch ac edrychiad cyffredinol yr ardal yn broblem (n=7); Diffyg llwybrau cerdded a beicio o safon ac sy'n ddiogel (n=7); Mae rhwydwaith trafndiaeth gyhoeddus yr ardal yn annigonol (n=5).

O'r sylwadau a oedd yn nodi rhywbeth arall sydd ddim mor dda am yr ardal, y themâu mwyaf poblogaidd oedd:

Thema	Nifer o ymatebwyr ddaru nodi hyn
<ul style="list-style-type: none"> Materion ynghylch cyflenwad a darpariaeth tai fforddiadwy i'w prynu neu rhentu gan gynnwys darpariaeth tai neu llety gyda gofal i bobl hŷn 	11
<ul style="list-style-type: none"> Diffyg digwyddiadau a phrosiectau cymunedol 	5
<ul style="list-style-type: none"> Diffyg siopau a chyfleusterau eraill mewn rhai o bentrefi yn yr ardal 	4

- 6.3 Yn ychwanegol i'r uchod, mae sylwadau a dderbyniwyd yn yr holiadur Hawdd ei Ddarllen i'w gweld yn Atodiad A.
- 6.4 Bydd yr holl sylwadau ychwanegol a dderbyniwyd yn cael eu hystyried fel rhan o'r gwaith o ddatblygu'r cynlluniau ardal.

7 Pa newidiadau fydddech chi'n dymuno eu gweld yn digwydd ym Mro Peris dros y 15 mlynedd nesaf fyddai'n gwneud yr ardal yn well lle i fyw ynddi?

7.1 Mae'r tabl isod yn rhestru'r themâu a flaenoriaethwyd gan Gyngorau Cymuned / Tref, mudiadau, grwpiau ac Aelodau Lleol Bro Peris. Fel rhan o'r ymarferiad ymgysylltu cyhoeddus, gwahoddwyd preswylwyr Bro Peris i ddewis hyd at 5 thema yr oeddynt yn cytuno gyda fwyaf.

Thema	Nifer o weithiau ddaru'r thema cael ei ddewis
• Cynlluniau i sicrhau tai sy'n addas i anghenion bobl leol	143
• Cyflwyno deddfwriaeth i reoli'r maes tai haf ac ail gartrefi yn effeithiol	143
• Cynlluniau i wella rheolaeth parcio ar gyfer ymwelwyr a phobl leol	118
• Cynlluniau i ddatblygu rhwydwaith trafnidiaeth gyhoeddus lleol sy'n hygyrch, integredig ac addas i anghenion yr ardal	103
• Ardal yn fwy gwyrdd - ynni adnewyddol, lleihau'r defnydd o blastig, pwyntiau gwefru ceir, cynlluniau plannu coed ac ati	88
• Cynlluniau i gynnal a datblygu llwybrau cyhoeddus a llwybrau beicio	87
• Cynlluniau i wella edrychiad yr ardal – strydoedd glan, mwy o finiau, blodau stryd ac ati	87
• Cynlluniau i gefnogi busnesau i sefydlu a ffynnu yn lleol ac i greu gwaith a swyddi gwerth uchel	82
• Cynllun Twristiaeth Gynaliadwy effeithiol i gael gwell rheolaeth ar dwristiaeth a gwneud y mwyaf o'r potensial economaidd i bobl leol	81
• Cynlluniau i ddarparu rhagor o gyfleusterau ar gyfer pobl ifanc a hŷn	78
• Cynlluniau a chefnogaeth i weithgareddau sy'n hyrwyddo'r iaith Gymraeg a'r diwylliant ac sy'n cefnogi dysgwyr yr iaith	63
• Cynlluniau i fuddsoddi er mwyn gwella ffyrdd yr ardal	56
• Cynlluniau i daclo tlodi	56
• Cynlluniau i gefnogi pobl ifanc i gymryd rhan fwy gweithredol yn eu cymunedau - bod yn rhan o grwpiau neu gyngorau cymuned ac ati	53
• Cynlluniau i wella cyfleusterau ac adnoddau cymunedol lleol er mwyn dod a phobl at eu gilydd	50
• Cynlluniau i leihau ymddygiad gwrthgymdeithasol	50
• Uwchraddio'r is-adeiledd band eang	44

Thema	Nifer o weithiau ddaru'r thema cael ei ddewis
<ul style="list-style-type: none"> Cynlluniau i hwyluso'r broses o alluogi cymunedau i gymryd rheolaeth o'u asedau lleol eu hunain er mwyn cyfarch anghenion yr ardal 	29
<ul style="list-style-type: none"> Cynlluniau i ddatblygu sgiliau a hyder ymysg aelodau cynghorau cymuned, grwpiau a mentrau cymdeithasol a hybu gwell cydweithio rhwng y grwpiau yma 	28
<ul style="list-style-type: none"> Cynlluniau i daclo problemau llifogydd 	23

- 7.2 Mewn ymateb i'r cwestiwn **'Nodwch unrhyw beth yr ydych yn meddwl sydd wedi'i fethu uchod'**, derbyniwyd **59** o sylwadau ychwanegol gan breswylwyr Bro Peris. Roedd nifer o'r ymatebion ychwanegol yn cynnig sylwadau pellach am y themâu uchod e.e. Cyflwyno deddfwriaeth i reoli'r maes tai haf ac ail gartrefi yn effeithiol (n=5); Cynlluniau i gefnogi busnesau i sefydlu a ffynnu yn lleol ac i greu gwaith a swyddi gwerth uchel (n=5); Cynlluniau i sicrhau tai sy'n addas i anghenion bobl leol (n=4); Cynlluniau i wella edrychiad yr ardal – strydoedd glan, mwy o finiau, blodau stryd ac ati (n=3); Cynlluniau i gynnal a datblygu llwybrau cyhoeddus a llwybrau beicio (n=3); Cynlluniau i ddatblygu rhwydwaith trafniadaeth gyhoeddus lleol sy'n hygyrch, integredig ac addas i anghenion yr ardal (n=3); Ardal yn fwy gwyrdd - ynni adnewyddol, lleihau'r defnydd o blastig, pwyntiau gwefru ceir, cynlluniau plannu coed ac ati (n=3).

O'r sylwadau a oedd yn nodi rhywbeth arall am yr ardal, y themâu mwyaf poblogaidd oedd:

Thema	Nifer o ymatebwyr ddaru nodi hyn
<ul style="list-style-type: none"> Sylwadau ynghylch cryfhau trefniadau cyfathrebu rhwng Cyngor Gwynedd a chymunedau, a llai o fiwrocratiaeth. 	4

- 7.3 Yn ychwanegol i'r uchod, mae sylwadau a dderbyniwyd yn yr holiadur Hawdd ei Ddarllen i'w gweld yn Atodiad A.
- 7.4 Bydd yr holl sylwadau ychwanegol a dderbyniwyd yn cael eu hystyried fel rhan o'r gwaith o ddatblygu'r cynlluniau ardal.

8 Camau Nesaf

- 8.1 Yn ystod yr hydref, bydd yr holl adborth yr ydym wedi'i dderbyn gan breswylwyr a sefydliadau Bro Peris yn cael ei defnyddio mewn gweithdai gyda sefydliadau lleol fel rhan o waith i ddatblygu Cynllun Gweithredu Lleol.
- 8.2 Bwriad y Cynllun Gweithredu yw ymgorffori prosiectau a gweithgaredd ystod eang o sefydliadau sydd yn cyfrannu at adfywio a gwella ardal Bro Peris.
- 8.3 Fel rhan o'r Fframwaith Adfywio, bydd trefniadau ar gyfer monitro a chydlynu'r rhaglen waith yn cael eu sefydlu, gan ystyried strwythurau a trefniadau cydweithio presennol.
- 8.4 Mae'r amserlen ar gyfer camau nesaf o'r gwaith fel a ganlyn:
 - Gweithdai gyda sefydliadau Lleol : Hydref / Tachwedd 2022
 - Cynlluniau Gweithredu Drafft yn cael eu paratoi : Mawrth 2023
 - Derbyn sylwadau neu ychwanegiadau i'r ddogfen ddrafft : Ebrill 2023
 - Cynllun Gweithredu diwygiedig : Ebrill / Mai 2023
 - Trefniadau Cyd-lynu a monitro yn weithredol : Mai 2023
- 8.5 Bydd gwybodaeth pellach am y cynlluniau hyn yn cael eu cyhoeddi ar safle we Cyngor Gwynedd (www.gwynedd.llyw.cymru).
- 8.6 Hoffem ddiolch yn fawr i bawb sydd wedi cymryd yr amser i roi eu barn ac i gyfrannu i'r gwaith o wella a chryfhau ein cymunedau.

Atodiad A

Sylwadau a dderbyniwyd yn yr holiadur Hawdd ei Ddarllen ar gyfer Bro Peris.

Beth ydych chi yn hoffi am eich ardal?

- Siopau lleol da.
- Pobl cefnogol.
- Llefydd i gymdeithasu fel clybiau a bingo.
- Llefydd cerdded da.
- Tafarn.
- Safle bws agos.

Beth ydych chi ddim yn hoffi am eich ardal?

- Trafnidiaeth cyhoeddus – ddim digon o fysiau rheolaidd (Llanrug.)
- Cyflwr palmentydd (Llanrug.)

Beth ydych chi eisiau gweld yn digwydd yn eich ardal i neud o yn lle gwych i fyw?

- Mwy o feinciau i eistedd arnynt (Llanrug).
- Trafnidiaeth cyhoeddus mwy rheolaidd (Llanrug.)
- Gwell palmentydd i helpu gyda symudedd.

UK Government Wales
Llywodraeth y DU Cymru

www.gwynedd.llyw.cymru | 01766 771000